

Periaatepäätös Nurmijärven kestävä kasvu -ohjelman (NUUKA) päivitystyön käynnistämisestä

Kunnanhallitus 07.11.2022 § 228
1463/00.01.02.00/2022

Kunnanvaltuusto vahvisti kokouksessaan 12.6.2019 (KV 50/2019) Nurmijärven kestävä kasvu -ohjelman vuosille 2020-2026. Ohjelmassa ydintavoitteeksi on asetettu lainakantatavoite, jonka tehtävänä on ollut muodostaa kunnan talouden ja toiminnan suunnittelulle reunaehdot ohjelman voimassaolokaudelle 2020–2026.

Lainakantatavoite ohjaa vuosittain osana talousarviovalmistelua kunnan käyttötalouden ja investointien asettamista sekä tarpeen mukaan tulorahoituksen tarkistamista koskevia toimenpiteitä. Vuodesta 2021 eteenpäin talousarviot on laadittu ohjelman pohjalta.

NUUKA-ohjelman valmistelun pohjana olleeseen ennusteeseen nähden kunnan pitkän aikavälin ennusteet ovat heikentyneet vuosittain. Vuonna 2021 päätettiin heikentyneen taloustilanteen takia NUUKA-toimenpidesuunnitelman asettamisesta. Toimenpidesuunnitelmassa esitettiin toimenpiteet kunnan käyttötalouden sopeuttamiseksi siten, että lakisääteinen palvelutuotanto ja sen järjestämistä tukeva pitkän aikavälin investointikyky turvataan ilman kohtuutonta velkaantumista. Sopeutustyö kohdentui kunnan kaikkiin toimialoihin sekä Aleksia -liikelaitokseen. Esitetyt toimenpiteet ajoittuvat vuosille 2021–2025.

Kunnan uusimman pitkän aikavälin talousennusteen (päiv. 8/2022) mukaan kunnan talous tulee kääntymään alijäämäiseksi vuodesta 2024 alkaen, eikä alijäämäiselle kehitykselle näy loppua ilman taloutta tasapainottavia lisätoimenpiteitä. Samaan aikaan kun kunnan talous kääntyy alijäämäiseksi ja tulorahoitus heikkenee, kunnan investointimenot kasvavat aiemmasta noin 30 milj. euron vuosittaisesta nettoinvestointitasosta yli 40 milj. euron vuositason. Nykyinen kehitys uhkaa kasvattaa kunnan lainakannan lähes 400 milj. euroon kuluva vuosikymmenen loppuun mennessä. Kunnan omavaraisuusaste oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä 35,3 prosenttia, kun tasapainoisessa taloudessa sen tulisi olla vähintään 50 prosenttia. Nykyiset tunnusluvut kertovat kunnan huomattavasta velkaantumisesta. Kunnan talouden yhtenä merkittävämpänä riskinä on pidetty voimakasta velkaantumista ja sen yhdistymistä korkoympäristön normalisoitumiseen. Korkoriskien mahdollinen realisoituminen tulevina vuosina asettaa omat haasteensa talouden tasapainotustyölle. Nykyiseen taloustilanteeseen peilaten voidaan todeta, että NUUKA-toimenpidesuunnitelman toimet eivät ole olleet riittäviä.

Kuntalain 110 §:n 3. mom. edellyttää kunnan taloussuunnitelman olevan tasapainossa tai ylijäämäinen. Lisäksi kunnan tulee huolehtia siitä, että käyttötalous ja investointitalous on rahoituksellisesti mitoitettu oikein kunnan tulorahoituksen kantokykyyn nähden. Muutoin velkaantuminen tulee kiihtymään ja kasvamaan lopulta kohtuuttoman korkeaksi, samalla heikentäen kunnan taloudellista liikkumavaraa toteuttaa elinvoiman kannalta tärkeitä investointeja pitkällä aikavälillä.

Tämän takia kunnassa on valmisteltu kestävä kasvun -ohjelman päivittämistä vuoden 2022 aikana. Valtuustolle on järjestetty kaksi seminaaria kuluva vuoden touko- ja syyskuussa, joissa on käyty läpi talouden tilannekuvaa ja haettu yhteistä linjaa sopeutustarpeesta ja käytännön toteutuskeinoista. Alkuperäisen aikataulun mukaisesti kestävä kasvun -ohjelman päivityksestä oli tarkoitus päättää marraskuun talousarviokokouksessa. Talouden tasapainotustyön onnistuminen vaatii vahvaa yhteistä tahtotilaa ja yhteisymmärrystä käytettävästä keinovalikoimasta, jonka tulee kattaa niin käyttötalouden menojen kasvun hillintään liittyvät toimenpiteet kuin investointiohjelmaan tehtävät selkeät valinnat toteutettavista hankkeista ja niiden aikataulusta.

Vuoden aikana käytyjen keskustelujen pohjalta voidaan todeta, että selkeää yhteisymmärrystä vallitsevassa epävarmassa tilanteessa ei ole, joten talouden tasapainotustyö vaatii lisävalmistelua. Lisävalmistelussa on tarkoitus hyödyntää ulkopuolista riippumatonta asiantuntijaa, joka laajentaa kunnan omaa tarkastelua eri toimenpiteiden säästöpotentiaalista sekä ohjaa talouden tasapainotustyön etenemistä yhdessä poliittisen ohjausryhmän kanssa. Asiantuntijapalvelun hankinnasta tehdään erillinen hankintapäätös.

Talouden tasapainotustyössä on tarkoitus edetä siten, että valtuusto nimeää hankkeelle 5–7 hengen poliittisen ohjausryhmän ohjaamaan valmistelutyötä. Valmistelutyö on tarkoitus käynnistää loppuvuoden 2022 aikana siten, että talouden tasapainotusesitys voidaan tuoda päätöksentekoon kevään 2023 aikana. Näin toiminnan ja talouden osalta tehtävät linjaukset saadaan mukaan vuoden 2024 talousarviovalmisteluun riittävän aikaisessa vaiheessa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että

1. valtuusto päättää käynnistää Nurmijärven kestävän kasvun (NUUKA) -ohjelman päivitystyön loppuvuonna 2022. Työn tavoitteellinen valmistumisaika on keväällä 2023.,
2. valtuusto nimeää hankkeelle 5–7 hengen poliittisen ohjausryhmän ohjaamaan valmistelutyötä sekä
3. valtuusto päättää, että ohjelman valmistelun tukena käytetään ulkopuolista riippumatonta asiantuntijaa. Hankinnasta tehdään erillinen hankintapäätös.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Valmistelija

talousjohtaja Erno Kontio, [erno.kontio\(at\)nurmijarvi.fi](mailto:erno.kontio@nurmijarvi.fi)
hallintojohtaja Katja Vuorinen, [katja.vuorinen\(at\)nurmijarvi.fi](mailto:katja.vuorinen@nurmijarvi.fi)

Käsittely

Arto Hägg teki Harri Lepolahden ja Maiju Tapiolinnan kannattamana päätöksen kohtaan 2. seuraavan muutosesityksen: Valtuusto nimeää hankkeelle 7 + 2 hengen poliittisen ohjausryhmän ohjaamaan valmistelutyötä.

Puheenjohtajan tiedustellessa, voiko kunnanhallitus olla yksimielinen Häggin muutosesityksestä, kukaan ei vastustanut, joten kunnanhallitus hyväksyi Häggin muutosesityksen yksimielisesti.

Päätös

Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että

1. valtuusto päättää käynnistää Nurmijärven kestävän kasvun (NUUKA) -ohjelman päivitystyön loppuvuonna 2022. Työn tavoitteellinen valmistumisaika on keväällä 2023.,
2. valtuusto nimeää hankkeelle 7 + 2 hengen poliittisen ohjausryhmän ohjaamaan valmistelutyötä sekä
3. valtuusto päättää, että ohjelman valmistelun tukena käytetään ulkopuolista riippumatonta asiantuntijaa. Hankinnasta tehdään erillinen hankintapäätös.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta heti kokouksessa.